

Kachailo Mykhailo. Features of Influence of Natural and Geographical Factors on the Formation of the Settlement Systems of Transcarpathian Region. The article examines the natural and geographical factors of the formation of settlement system of Transcarpathian region; also their influence on the formation of territorial settlement system is analyzed and favourable environmental factors which positively effect on the formation of settlement system of Transcarpathian region are provided. These factors a favorable temperate climate for the formation of the settlement network of the plains and foothills of the region, dense hydrographical network, high availability of water resources per capita, sufficient reserves of forest resources, high availability of natural recreational resources. The factors which negatively effect on the settlement system of Transcarpathian region are analyzed and highlighted. They are the following: mainly the mountainous relief of the region, seismic activity of the Carpathian Mountains, poor soil fertility in the area, low level of mineral resources and low provision of land resources per person.

Key words: settlement system, environmental conditions, natural resources, relief, climate, hydrographical network.

Стаття надійшла до редколегії
17.09.2017 р.

УДК 911.3:379.85(477.82)

Андрій Майстер

Рекреаційна освоєність території Волинської області

Розглянуто геопросторові особливості рекреаційної освоєності території Волинської області. Визначено суть понять «рекреаційне освоєння території» й «рекреаційна освоєність території». Проаналізовано основні показники рекреаційної діяльності області. Розглянуто особливості територіального розміщення спеціалізованих засобів розташування туристів в області. Здійснено аналіз територіальної концентрації готелів та аналогічних засобів розміщування в регіоні. Проведено аналіз показників кількості туристичних підприємств і туристів, обслугованих суб'єктами туристичної діяльності у Волинській області. Розраховано агрегований індекс рівня рекреаційної освоєності території адміністративних одиниць Волинської області. Проведено групування адміністративних одиниць області за величиною агрегованого індексу рівня рекреаційної освоєності території. Проаналізовано особливості геопросторової диференціації рівнів рекреаційної освоєності території регіону.

Ключові слова: територія, рекреаційна освоєність, рівень освоєності території, рекреаційні ресурси, Волинська область.

Постановка наукової проблеми та її значення. Рекреація й туризм є об'єктивними реальними явищами, які гармонізують і диверсифікують процес освоєння території. У межах кожної території існує власна логіка розвитку процесу освоєння. На певних етапах розвитку кожного суспільства виникає потреба в рекреаційному освоєнні території, інтенсивність розвитку якого визначається загальними особливостями господарства [7]. На думку Д. В. Ніколаєнка, туризм та просторово активна рекреація (пов'язана лише з освоєнням території) відіграють роль «плаваючої точки освоєння». Вони орієнтовані саме на ті території або регіони, які підлягають освоєнню, насамперед, і де через певні обставини існують передумови й потреба в розвитку туризму [6, с. 4]. Рекреаційне освоєння перетворюється на провідний вид господарського освоєння території внаслідок вичерпності можливостей традиційних його видів, якими є сільськогосподарське та промислове. Рекреаційне освоєння може відгравати важливу роль у підтриманні вже досягнутого рівня господарської освоєності території [7]. Особливість рекреаційного освоєння території полягає в тому, що воно охоплює природні й суспільні явища та об'єкти. Загалом, це інтегральний процес, який протікає на стику: певні передумови у вигляді сприятливих природних умов накладаються на відповідні соціальні та економічні потреби освоєння, що призводить до формування рекреаційної території [4]. Тому актуальним питанням постає виявлення геопросторових особливостей рекреаційної освоєності території Волинської області, оскільки цій проблемі в сучасній суспільно-географічній науці не приділено достатньо уваги.

Аналіз досліджень із цієї проблеми. Теоретико-методичні основи дослідження господарського освоєння території, зокрема рекреаційного, розглянуто в працях таких учених, як Б. Н. Ішмуратов, К. П. Космачов, І. М. Красильникова [4], В. Г. Логінов, Ю. П. Михайлов, В. П. Мосунов, Д. В. Ніколаєнко [6], Ю. С. Нікульников, М. Г. Нікітіна, М. С. Новікова, М. Ю. Присяжний, М. Т. Романов та ін.

© Майстер А., 2017

Питання розвитку туризму й рекреації, рекреаційної освоєності території України, зокрема Волинської області, висвітлено в працях таких українських науковців, як О. О. Бейдик [1], І. П. Добинда, І. В. Єрко та Я. Б. Олійник, Д. І. Каліновський, О. Д. Король, М. П. Крачило, С. П. Кузик, О. О. Любіцева, Р. Р. Мазурець, І. Т. Твердохлебов, Л. М. Черчик [10] й ін. Проте комплексні дослідження рекреаційної освоєності території Волинської області в сучасній суспільно-географічній науці не набули особливого поширення.

Мета дослідження – виявлення геопросторових особливостей і рівня рекреаційної освоєності території адміністративних одиниць Волинської області. Основні **завдання статті**: проаналізувати особливості розвитку туризму у Волинській області; розрахувати агрегований індекс рівня рекреаційної освоєності території адміністративних одиниць області; провести групування адміністративних одиниць області за індексом рівня рекреаційної освоєності території; проаналізувати особливості геопросторової диференціації рівнів рекреаційної освоєності території досліджуваного регіону.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. У науковій літературі існує багато підходів до розуміння суті понять «рекреаційне освоєння території» та «рекреаційна освоєність території». Український учений О. О. Бейдик поняття «рекреаційна освоєність території» розуміє як стан розвитку рекреаційної функції в межах певної території (акваторії) за визначений період. Рекреаційна освоєність території характеризується насиченістю території елементами рекреаційної інфраструктури, рекреаційним навантаженням, ступенем розвитку рекреаційного господарства, його зв'язками з іншими підсистемами [1, с. 119]. О. Г. Топчієв трактує рекреаційну освоєність території як рівень її природної та соціокультурної підготовленості, інфраструктурної облаштованості, екологічної захищеності як рекреаційного середовища [9, с. 569]. Д. В. Ніколаєнко розглядає поняття «рекреаційна освоєність території» крізь призму соціокультурного освоєння території й розуміє його як рівень перетворення початкового простору в процесі рекреаційної діяльності [6, с. 37].

Під поняттям «рекреаційне освоєння території» ми розуміємо процес освоєння та використання в рекреаційній діяльності рекреаційних ресурсів природного й антропогенного (історико-культурних) походження, насичення території об'єктами рекреаційного господарства та використання її в рекреаційних цілях. Рекреаційна освоєність території – це результат її рекреаційного освоєння, який відображає ступінь освоєності рекреаційних ресурсів і рівень їх використання в рекреації, а також насиченість елементами рекреаційної інфраструктури [5, с. 115]. Рекреаційне освоєння – найновіший вид господарського освоєння території Волинської області. Комплексне рекреаційне освоєння області розпочалося лише в минулому столітті. Область характеризується значним потенціалом природних рекреаційних ресурсів, які на сьогодні є ще недостатньо освоєними й слабо використовуються в рекреаційній діяльності, що стримує рекреаційне освоєння регіону.

Волинська область має сприятливі природно-географічні передумови для інтенсивного рекреаційного освоєння. Найважливішими природними ресурсами, які використовуються в рекреації та туризмі області, є земельні (лікувальні грязі), водні, лісові, мисливсько-рибні, кліматичні. Регіон багатий на культурно-історичні ресурси. Волинська область – унікальний регіон України, де зосереджено пам'ятки історії й культури різних народів: українців і поляків, литовців та німців, росіян і євреїв й ін. Взаємний вплив культур створив тут неповторний історико-культурний ландшафт, де в гармонійному поєднанні існують різні культури [3, с. 103].

У структурі земельних угідь Волинської області землі історико-культурного призначення займають 484,1 га, що становить 0,02 % від загальної площі території регіону. На території області міститься 1537 об'єктів культурної спадщини [10, с. 77]. У процесі рекреаційного освоєння території відбувається насичення її різноманітними об'єктами туристичної інфраструктури. На території Волинської області у 2016 р. нараховувалося 76 спеціалізованих закладів розміщування, шість із них – це санаторії, один – пансіонат відпочинку та 69 – бази й інші заклади відпочинку [2]. Заклади лікування та відпочинку розміщені на території області нерівномірно. Найбільша їх кількість у Шацькому й Старовижівському районах. Найвищу територіальну концентрацію спеціалізованих закладів розміщування спостерігаємо в містах обласного значення, а найменшу – у Любешівському, Володимир-Волинському, Маневицькому та Ковельському районах.

У Волинській області у 2016 р. був 61 готель й аналогічний засіб розміщування, із них 38 – готелі, вісім – мотелі, один – кемпінг і гуртожиток для приїжджих, 13 – це туристичні бази та інші місця для тимчасового розміщення [2]. Найбільша кількість готелів – у м. Луцьку. Найвищу концентрацію готелів та аналогічних засобів розміщування мають міста обласного значення, а найменшу –

Камінь-Каширський і Любешівський райони. В області сформувалася розгалужена мережа туристичних підприємств. У 2016 р. функціонувало 69 туристичних підприємств різних форм власності [2]. Основна частина цих підприємств спрямовує свою діяльність на іноземний і внутрішній туризм та екскурсійну діяльність. Найбільше їх зосереджено в обласному центрі, містах обласного значення (Ковелі, Нововолинську) та в Луцькому районі.

У Волинській області у 2016 р. суб'єкти туристичної діяльності обслуговували 26 526 тис. туристів (із них 486 осіб – туристи-іноземці) [2]. Найбільше туристів відвідали міста Луцьк, Володимир-Волинський, Ковель і Нововолинськ. Порівняно з 2000 р., кількість туристів, обслугованих суб'єктами туристичної діяльності області, зменшилася на 46,6 тис. осіб (рис. 1).

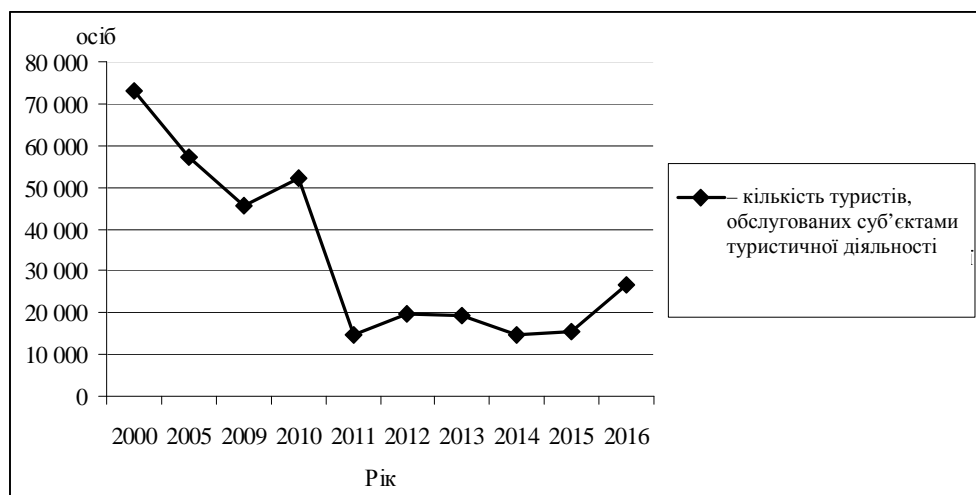

Рис. 1. Загальна кількість туристів, обслугованих суб'єктами туристичної діяльності у Волинській області у 2000–2016 рр.

Територіальна нерівномірність забезпечення адміністративних одиниць області рекреаційними ресурсами й туристичною інфраструктурою зумовила геопросторову диференціацію рекреаційної освоєності території регіону. Для оцінки рівня рекреаційної освоєності території залучено 17 абсолютних і відносних показників станом на 2000 і 2014 рр., які характеризують різноманітні сторони рекреаційної діяльності (показники кількості та концентрації колективних засобів розміщування, об'єктів історико-культурного значення, площі земель природно-заповідного фонду тощо) [2; 8]. У результаті проведених розрахунків для кожної адміністративної одиниці отримано агрегований індекс рівня рекреаційної освоєності території (I_r) (табл. 1).

Для оцінки рівня рекреаційної освоєності території області нами використано зважений синтетичний показник, розрахований за агломеративно-ієрархічною процедурою стандартизації вихідних показників, яка часто використовується в класифікації різних географічних об'єктів. Агрегований індекс рівня рекреаційної освоєності території обчислювали з урахуванням ваги кожного вихідного показника в загальному розвитку процесу рекреаційного освоєння. Вагові коефіцієнти показників розраховували за допомогою методу факторного аналізу. Процедуру стандартизації вихідних показників здійснено за формулою:

$$\bar{X}_{ij} = \frac{|x_{ij} - \tilde{x}_j|}{|\max/\min x_j - \tilde{x}_j|}, \quad i = 1, 2, 3, \dots, n; \quad j = 1, 2, 3, \dots, m. \quad (1)$$

де \bar{X}_{ij} – нормоване значення показника; x_{ij} – часткові показники рекреаційної діяльності; \tilde{x}_j – найгірші значення щодо кожного показника з усіх узятих для розрахунків; $\max/\min x_j$ – найбільш відмінні від \tilde{x}_j значення показників; n – кількість досліджуваних територіальних одиниць; m – кількість показників, узятих для розрахунків.

Таблиця 1

Агрегований індекс рівня рекреаційної освоєності території та деякі показники рекреаційної діяльності адміністративних одиниць Волинської області у 2014 р.*

Район і місто обласного підпорядкування	Коефіцієнт територіальної концентрації готелів та аналогічних засобів розміщення	Коефіцієнт територіальної концентрації спеціалізованих засобів розміщення	Агрегований індекс рівня рекреаційної освоєності території
м. Луцьк	130,8	20,9	0,789
м. Володимир-Волинський	21,5	14,5	0,330
м. Ковель	23,4	11,1	0,275
м. Нововолинськ (міськрада)	21,5	20,9	0,262
Володимир-Волинський	0,4	0,6	0,033
Горохівський	0,7	1,2	0,066
Іваничівський	0,6	1,5	0,056
Камінь-Каширський	0,2	0,6	0,063
Ківерцівський	0,5	1,1	0,180
Ковельський	0,6	0,6	0,070
Локачинський	0,5	0,9	0,045
Луцький	3,0	1,2	0,134
Любешівський	0,3	0,6	0,045
Любомльський	1,0	0,8	0,071
Маневицький	0,3	0,6	0,073
Ратнівський	0,5	0,8	0,062
Рожищенський	0,8	1,1	0,051
Старовижівський	0,3	1,3	0,069
Турійський	0,3	0,7	0,048
Шацький	1,5	2,5	0,201

* Розраховано та складено автором за даними Головного управління статистики у Волинській області.

Розрахунок агрегованого індексу рівня рекреаційної освоєності території (I_r) здійснювали за такою формулою:

$$I_r = \sum_{i=1}^n \bar{X}_{ij} \cdot W_k, \quad (2)$$

де I_r – агрегований індекс рівня рекреаційної освоєності території j -ї адміністративної одиниці області; \bar{X}_{ij} – нормований показник рекреаційної діяльності j -ї адміністративної одиниці області; W_k – вага, із якою i -й показник враховується під час розрахунку агрегованого індекса; n – кількість показників, що використовуються для оцінювання рівня рекреаційної освоєності території.

Аналіз агрегованого індексу (I_r) показав значну геопросторову диференціацію рекреаційної освоєності території області. За цим показником адміністративні одиниці області згруповано в п'ять груп: із високим, вищим від середнього, середнім, низьким і дуже низьким рівнями (рис. 2).

Високий рівень рекреаційної освоєності території має м. Луцьк, що зумовлено функціональним значенням міста як головного ядра соціально-економічного розвитку регіону. Місто має найбільш розвинену туристичну інфраструктуру та високу концентрацію об'єктів туристичної діяльності. Луцьк – історико-культурний центр регіону з високою концентрацією об'єктів історико-культурного значення (три об'єкти/км²). Основні туристичні потоки спрямовані саме в Луцьк, що є головним туристичним центром регіону.

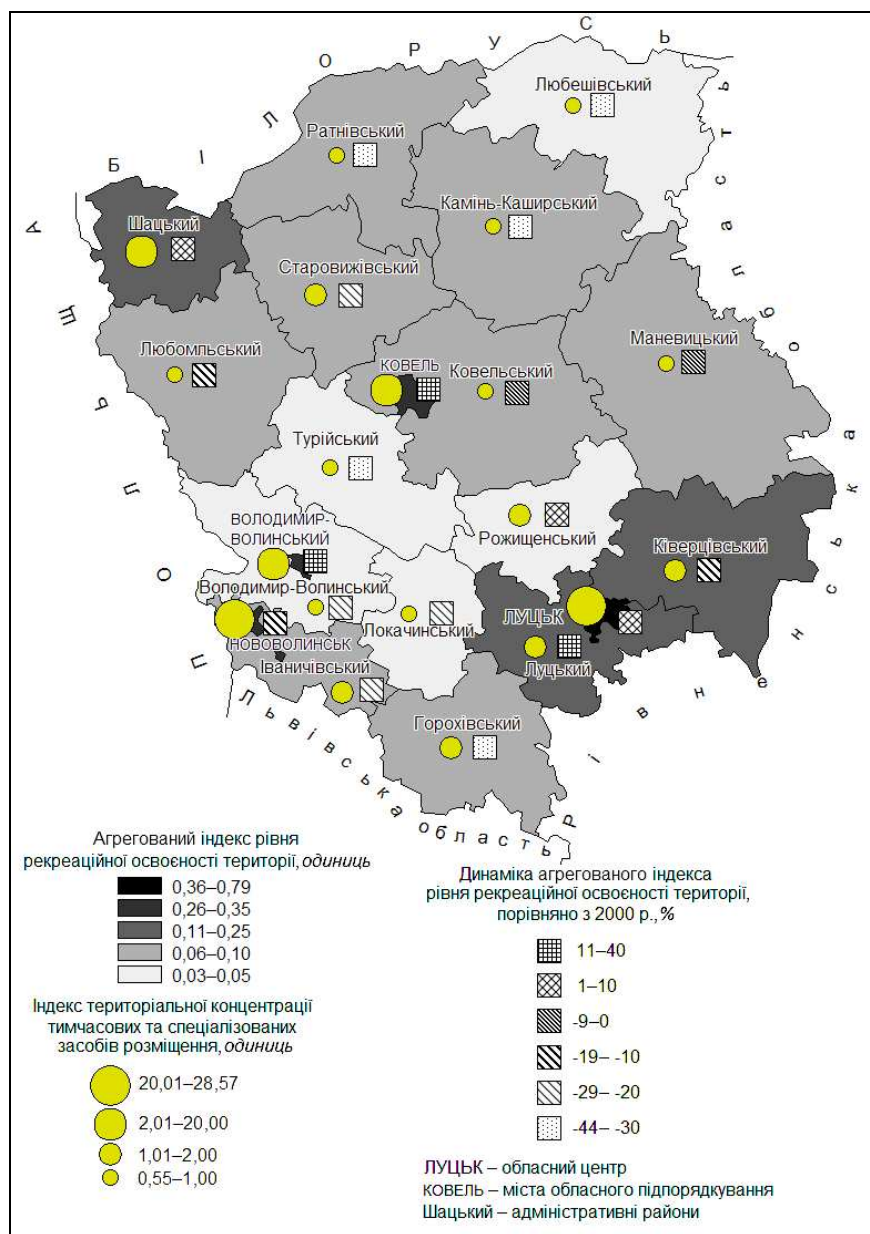

Рис. 2. Агрегований індекс рівня рекреаційної освоеності території Волинської області у 2014 р.

Другу групу складають міста обласного значення Володимир-Волинський, Ковель і Нововолинськ, які мають вищий від середнього по області рівень рекреаційної освоеності території. Ці міста мають розвинену туристичну інфраструктуру, значну концентрацію об'єктів історико-культурного значення, особливо в м. Володимирі-Волинському (2,4 об'єкти/км²). Середній рівень рекреаційної освоеності території характерний для Шацького, Ківерцівського та Луцького районів, які відзначаються значним потенціалом природних рекреаційних ресурсів. Для них характерні значні площі лісових і водних угідь. Луцький та Ківерцівський райони мають вигідне туристично-географічне положення, що визначається близькістю до головного туристичного центру області – м. Луцька. Райони мають значну концентрацію туристичних об'єктів. Низький рівень рекреаційної освоеності властивий для Маневицького, Любомльського, Ковельського, Старовижівського, Горохівського, Камінь-Каширського, Ратнівського та Іваничівського районів. На їхній території розміщені значні площі лісо-озерних, лісо-болотних і лісо-лучних угідь. Проте для цих районів характерний низький рівень забезпечення туристичною інфраструктурою. Вони не використовують свій рекреаційний потенціал, а розвиток туристичної інфраструктури перебуває на стадії формування. Дуже низький рівень рекреаційної освоеності території спостерігаємо в Рожи-

щенському, Турійському, Локачинському, Любешівському та Володимир-Волинському районах, що зумовлено незначним потенціалом природно-рекреаційних ресурсів, низьким рівнем розвитку туристичної інфраструктури. Ці райони є аграрними зі значною розораністю й низькою залісненістю території (за винятком Любешівського району), що не сприяє їх рекреаційному освоєнню.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Волинська область відзначається значною геопросторовою диференціацією рекреаційної освоєності території. Незважаючи на значний рекреаційний потенціал, рекреаційне освоєння території області ще не набуло значних масштабів, на що вказує низький рівень її рекреаційної освоєності. Поліські райони мають загалом вищий рівень рекреаційної освоєності, ніж лісостепові, що зумовлено більш потужним потенціалом природно-рекреаційних ресурсів. Перспективи подальших наукових розробок убачаються у виявленні та аналізі факторів рекреаційного освоєння території області.

Джерела та література

1. Бейдик О. О. Рекреаційна освоєність території / О. О. Бейдик // Географічна енциклопедія України : [у 3 т.]. – Т 3 : П–Я ; ред. кол. : О. М. Маринич (відп. ред.) та ін. – Київ : Укр. енцикл. ім. М. П. Бажана, 1989–1993. – С. 119–120.
2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Єврорегіон Буг: Волинська область / за ред. Б. П. Клімчука, П. В. Луцишина, В. Й. Лажніка. – Луцьк : РВВ ВДУ ім. Лесі Українки, 1997. – 448 с.
4. Красильникова И. Н. Рекреационное освоения территории и формирование территориальных рекреационных систем разного ранга [Электронный ресурс] / И. Н. Красильникова. – Режим доступа : http://izd.pskgu.ru/projects/pgu/storage/prj/prj_02/prj_02_13.pdf
5. Майстер А. А. Геопросторова диференціація господарської освоєності території Волинської області : монографія / А. А. Майстер. – Луцьк : Терен, 2017. – 196 с.
6. Николаенко Д. В. Рекреационная география : учеб. пособие / Д. В. Николаенко. – Москва : Гуманит. издат. центр ВЛАДОС, 2001. – 288 с.
7. Смал І. Туризм як форма господарського освоєння депресивних регіонів [Електронний ресурс] / І. Смал. – Режим доступу : <http://tourlib.net/stattiukr/smal3.htm>.
8. Статистичний щорічник Волинь 2014 / за ред. В. Ю. Науменка. – Луцьк : Голов. упр. стат. у Волин. обл., 2015. – 490 с.
9. Топчієв О. Г. Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики : навч. посіб. / О. Г. Топчієв. – Одеса : Астропринт, 2005. – 632 с.
10. Черчик Л. Туристично-рекреаційний комплекс Волинської області: передумови розвитку: монографія. – Ч. 1 / Л. Черчик, О. Міщенко, І. Єрко ; МОНУ. – Луцьк : СЧУ ім. Лесі Українки, 2014. – 128 с.

References

1. Beidyk O. O. Rekreatsiina osvoienist terytorii / O. O. Beidyk // Neohrafichna entsyklopediia Ukrainy : [u 3 t.]. – Т 3 : P–Ya ; red. kol. : O. M. Marynych (vidp. red.) ta in. – K. : «Ukr. entsykl.» im. M. P. Bazhana, 1989–1993. – S. 119–120.
2. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Yevrorehion Buh: Volynska oblast / za red. B. P. Klimchuka, P. V. Lutsyshyna, V. I. Lazhnika. – Lutsk : Red. vyd. viddil VDU, 1997. – 448 s.
4. Krasilnikova I. N. Rekreatsionnoe osvoeniia territorii i formirovanie territorialnykh rekreacionnykh system raznogo ranga [Elektronnyj resurs] / I. N. Krasilnikova. – Rezhim dostupa : http://izd.pskgu.ru/projects/pgu/storage/prj/prj_02/prj_02_13.pdf.
5. Maister A. A. Neoprostorova dyferentsiatsiia hospodarskoi osvoienosti terytorii Volynskoi oblasti : monohrafiia / A. A. Maister. – Lutsk : Teren, 2017. – 196 s.
6. Nikolaenko D. V. Rekreacionnaya geografiya : ucheb. posob. / D. V. Nikolaenko. – M. : Gumanit. izd. centr VLADOS, 2001. – 288 s.
7. Smal I. Turyzm yak forma hospodarskoho osvoiennia depresyvnykh rehioniv [Elektronnyi resurs] / I. Smal. – Rezhym dostupu : <http://tourlib.net/stattiukr/smal3.htm>.
8. Statystychnyi shchorichnyk Volyn 2014 / za red. V. Yu. Naumenka. – Lutsk : Holov. upr. stat. u Volyn. obl., 2015. – 490 s.
9. Topchiiev O. H. Suspilno-geohrafichni doslidzhennia: metodolohiia, metody, metodyky : navch. posib. / O. H. Topchiiev. – Odesa : Astroprynt, 2005. – 632 s.
10. Cherchik L. Turystychno-rekreatsiinyi kompleks Volynskoi oblasti: peredumovy rozvytku : monohrafiia. Ch. 1 / L. Cherchik, O. Mishchenko, I. Yerko ; MONU. – Lutsk : SNU im. Lesi Ukrainky, 2014. – 128 s.

Майстер Андрей. Рекреационная освоенность территории Волынской области. Рассмотрены геопространственные особенности рекреационной освоенности территории Волынской области. Определена сущность понятий «рекреационное освоение территории» и «рекреационная освоенность территории». Проанализированы основные показатели рекреационной деятельности области. Рассмотрены особенности территориального размещения специализированных средств размещения туристов в области. Осуществлен анализ территориальной концентрации гостиниц и аналогичных средств размещения в регионе. Проведен анализ показателей количества туристических предприятий и туристов, обслуженных субъектами туристической деятельности в Волынской области. Рассчитан агрегированный индекс уровня рекреационной освоенности территории административных единиц Волынской области. Проведена группировка административных единиц области по величине агрегированного индекса уровня рекреационной освоенности территории. Проанализированы особенности геопространственной дифференциации уровней рекреационной освоенности территории региона.

Ключевые слова: территория, рекреационная освоенность, уровень освоенности территории, рекреационные ресурсы, рекреационная деятельность, Волынская область.

Maister Andrii. Recreational Development of Territory of Volyn Region. The article deals with the geospatial features of recreational development of Volyn region territory. The concepts «recreational development of territory» and «recreational development level of territory» have been determined. The analysis of main indicators of recreational activities in region has been made. The features of territorial location of specialized accommodation facilities for tourists in the region have been considered. The analysis of territorial concentration of hotels and similar accommodation facilities in the region has been made. The analysis of quantity tourism enterprises and tourists served by entities of tourist activity in Volyn region has been made. The aggregated index of recreational development level of administrative units of Volyn region has been calculated. Grouping of administrative units of region according to the quantity aggregated index of recreational development level of territory has been made. The features of geospatial differentiation of recreational development level of Volyn region territory have been analyzed.

Key words: territory, recreational development, development level of territory, recreational resources, recreational activity, Volyn region.

Стаття надійшла до редколегії
19.09.2017 р.

УДК 911.3:32

Тарас Козак

Географія виборів в об'єднаних територіальних громадах: загальні тенденції й партійні впливи

Проаналізовано формування первинних адміністративно-територіальних одиниць в умовах децентралізації. Окреслено дезінтеграційні процеси в новостворених громадах. Відображено загальну суспільно-географічну характеристику місцевих виборів в об'єднаних територіальних громадах. Виявлено регіональні особливості електоральної поведінки населення. Висвітлено роль політичних партій у територіально-політичній системі України.

Ключові слова: геополітичні виклики, місцеві вибори, об'єднана територіальна громада, політична партія, партійний вплив, електоральна поведінка.

Постановка наукової проблеми та її значення. Чинний адміністративно-територіальний устрій України успадкував чимало недоліків минулих історичних періодів. Він не вирішує питання територіальної стійкості перед політичними, соціально-економічними, демографічними, етнокультурними, міжпоселенськими змінами. Українська територіальна організація є також однією з причин неефективної діяльності її суспільних інститутів. Відтак партійно-політична система не сприяє зрівноваженню загальнонаціональних інтересів і перебуває на етапі свого формування. Ця тенденція особливо помітна на фоні сучасних геополітичних викликів, зокрема військового конфлікту, сепаратистських виявів, сплеску внутрішньої (вимушені переселенці з окупованого Донбасу та Криму) й зовнішньої міграції (насамперед трудової, нелегальної), провокацій із дискредитації України на ґрунті міжетнічного протистояння (із російською, польською, болгарською, румунською, угорською національними меншинами) тощо. Виходячи з цих вимог, уряд намагається нівелювати політичну напругу між центром-периферією за допомогою надання більших повноважень органам місцевого